

Nro.

M A G Y A R M E R K U R

1789-dik esztendőben.

Róm. Csász. és Apost. Kir. Fels. különös engedelmével.

Szerdán Böjt - más - Havanak 25 - dik Napján.

Hazabéli tudósítások.

A mi két hadi fő Vezérjeink mind ekkoráig Bétsben mulatoznak, a' hol a' hadakozásnak plánumáról tanátskoznak. E' most forgó hónapnak 8án a' hadi fő Tanáts palotájában, a' mellyben Hadiknak lakása vagyon, a' Cseh-Óstriai Udvari Kantzellariának elől-járói titkon tanátskoztak a' fő Vezérrel, a' mint némelleyek vélik, ezen országokbul való katona szedés eránt. — Laudon April. 5én fog a' táborba indulni. De Vinz még betegeskedik. Hadik talám tsak akkor fog Bétsből a' táborba menni, midőn a' jobb utak és kellemetesebb idők a' táborozást meg-engedni fogják; mert jóllehet a' seregek mennek a' határ-szélekre, mindazáltal még-nem szállhatnak táborba. Azok a' Regimentek a' mellyek a' Duna mentében téli-szálláson voltak, vették a' paran-

E

-tos

tsolatot, hogy a' Dunához közelgefsenek, és mihelyt az idő meg-fog fordulni hajókba szállván a' nagy tengerhez menjenek. A' Magyar Regimentek *reserve* Divíziója nagyobb részént el-indultak a' Regimentjekhez Budához közel lévő Mária Zellből V. Eszterházi Miklós *reserve* Divíziójának második osztálya, melly 600 főből áll, hajókon Pétervárara ment a' múlt héten. A' Fő Hertzeg Ferdinánd Regimentjének *reserve*-Divíziója, minekutánna Vurmzer Húszárokhoz derek 300 legényeket adott és 200-at a' 4dik batalljonhoz küldött volna, Pesten keresztül Eszékre ment.

○ Felsege a' Császár az ő adjutánsait el-bocsátotta magától és a' Regimentekhez adta őket, és ezek közzül Ponyatovszky Fejedelem Úr a' V. Erdődy Húszároknak Oberstere lesz.

Román és Jász közt serényen járnak ide 'stora a' kurírok, mivel vélhetőképen a' két vezérek, Kóburg Hertzeg és Romanzov Grófa' következő hadi plánum eránt akarnak egyezni. Leg-első is az lesz, hogy Foksánból ki-fognak üzettetni a' Törökök. — Az Új-Vidéki partoknál a' 42 agyúkat hordozó vitorlás hajó áll, és Zemlinbe menni készül; kisebb hajók ugyan a' végre szaporán meg-földoztatnak. A' Pétervári híd is helyén áll, és a' múlt hónapnak 22-étől fogva folyvást mennek a' *transportok* Zemlinbe és más vidékekre. — Papilla Vezér ismét előbbeni hivataljában lenni mondatik és hogy a' 'Suppaneki őrizetet fogja igazgatni — A' Zemlini vár hegyre irtoztató nagyságu 8 agyúkat vittettek-fel. A' városi őrizet-is lafsanként erősítették, de tsak apródonként, naponként 50, 60 emberekkel, hogy a' Törökök észre ne vegyék. A' Regimentek Nádasdy, Fő Hertzeg Ferdinánd és egynéhány Német batalljonok erről a' tájékról el-mennek Horváth országba. Zvorniko: na-
gyon

gyon erősítik a' Törökök. A' Bosnyákok többnyire Trávník és Bányaluka felé mennek, a' Szerviai feregek pedig Orsova és Belgrád között gyűlnek öfzve. — A' régi Pántsovai lakosok mindnyájan viszsa térnek lakó helyekre, és a' mennyire ki-telhetik tőlök az ó meg-romlott 's el-púfztult házaikat ismét fel-épfítik. Jönnek lakosok más helységekéből is a' kiket a' Törököktől való félelem nem rettenthet-meg, hogy új házokat ne építenének. A' múlt hónapnak vége felé 500 Török jobbágyok által szöktének és óltalmat kerestek nállunk; de a' Törökök utánok indulván Pántsovánál útól érték azokat, a' hol tsatára kelt a' dolog, a' mellyben sok Törökök a' mi részünkről pedig 70 szabad seregbéliek el-estének. A' Török hatalomtól meg-szabadult jobbágyok mindazáltal szerentséfen Temesváron által Aradra vitettettek. — A' minapi ágyúzásnál, melly a' Berbiri erőtséget érte, hiteles tudósításként 14 Törökök meg-sebefittettek és egyik el esett. A' várnak kommandánfa jobbágyok és szegény forsu Törökökkel dolgoztat mostanában a' várnak erősítésén. A' mint hírellek, Mitrovszky vezérnek szállása Ó Gradiskán fog lenni. Pálffy Regimentnek 3dik batalljonna Ó Gradiskából ki-indult, helyére pedig 1200 rekruták érkeztek, a' kikből a' 4dik batalljon fel-fog állittatni, 's egyszersmind Ó Gradiskában őrizetül maradni. A' vég helyi Regimenteknek vadászszaik nagyon gyakorolják magokat a' tzelba való lövéssel, hogy a' Törököket annál jobban el-találhassák a' következő hartzra-kelesben. Laudonba és De Vinzbe helyhezteti minden reménységét a' vég helyi katona. — *Uj Gradiskáról Márt. 3án iratik.* A' minap Zvinjárnál 36. Törökök a' Száván által-jöttek és egy levéllel járo lovas katonát körül fogtak, a' kinek kiáltására 7 Gradiskai katonák segítségül jö-

vének, a' számos Törökökre ütének és sebes tüzeléses szaladni kényszeríték. Ezt hallván ő Felége, a vitéz 7 legényeknek és a' lovas katonának 108 forintokat adatott jutalomúl. — Közönségesen beszélik, hogy a' Horváth országi sereg vezérjének tábori szállása Sifeknél és Haddik fő Vezéré Sabatznál fogna lenni. 9 Regimentek Sabatzhoz közzel a' Török földjén fognak táborozni; a' tábor már meghatározva van. — Febr. végén Ofztrovátznál történt kis csatában Budiszlojevits Zászló-tartó derék egy vitéz elesett. A' Törökök föbe lótték vala és a' golyóbis meg a' háta megett álló Szereszánnak lábát sérté meg. — Bosnyában szaporodnak a' Törökök és töménytelen sok hadi-szereket költöztetnek váraikba; 20 pár ökröket is béognak egy ágyúhoz, hogy a' rendelt helyre vihesék. — Móldvában egy nagy számú Török' tsoport Adsudon fellyül Oknáig járdogált. Ebben a' kis városban 18 szabad seregbeliek őrizeten valának, a' kikre véletlenül rájok ütöttek a' Törökök. Két szabad katona megmenekede a' többiek megölettettek. A' Törökök ezen vitézi tselekedetjek után felprédálák és felgyújták a' várost. Viszfa térvén több falukkal is így bántak; mert a' mit meg nem tarthatnak a' Törökök, azt elpusztítják és haszontalanná teszik.

Ő Felsége N. Pest Vármegyének Al-Törvényfőnökét egy tanátstsal szaporítani és ahoz e' következő hivatalbéli személyeket választani méltóztatott: Affessorokká Hamar Antal Urat a' Krasovai Vármegyének volt Pertzeptorát, Volnhoffer Jósefet ezen Törvényfőnöknek Aktuáriusát, Kandó Jósefet ez ideig való Syndicust és Kubinyi Károlyt; Aktuáriusá Főbíró Jánost és Somogyi Antalt, Syndicusá Androvits Ignáztot és Mózel Jósefet; és Kantzellistává Kovács Györgyöt.

Szathmárról Márt. 13án 1789. „ Itten Febr. 22ikén vasárnapon edgy igen pénztelen Pénzes nevű vasárros, maga vasas bóltjába bé-méne, 's minthogy a' szomszéd vasárros' bóltja, az övével edgy épület lévén, atól tsak defzka köz-fallal vala el-rekefztve; valamelly defzkát le-fefzített; azon által menvén a' szomszéd bóltba, ottan a' vas-szereket alku nélkül kedvére válogatta, és a' miket gondolt, hogy magával el-nem vihet, azokat maga bóltjának padlására fel-hordotta. Történetből azon ment-el a' szomszéd vasárros inafsa, ki a' nyilt ajtót látván, és a' vas tsörgéft hallván, figyelmez jobban a' dologra; észre is veszi valamelly hafadékonn, hogy mitsoda vasárros pengetné a' zárt bóltban a' vasat. Ki-lesvén annakokáért meg-rakodott szomszédját, távolról kíséri, hogy hová viszi az elő-fizetés nélkül kapott portékát. Egyszer meg-szóllítja: Uram! ne vigye-el a' mi vasunkat! 's a' t. Ez is látván a' dolognak nyilván létét, így felel az inasnak: Jól vagyok fiam, imhol a' vas, a' többit-is meg-találjátok a' padlásomon. E' dolog még azon napon terjedvén, midőn azon napnak estvéjén a' Város Elöl-járói a' vasárrost hívatnák, ő bé-köti szemeit a' követeknek, hogy mindjárt kéfszen engedelmeskedik, tsak félre való dolgára mégyen. Ki-menvén azomban, álnök praktikával élt a' bűnös, inkább tetfzett néki a' hóltak országában egy örökös áristomot szenvedni, mint e' világon tsekélységgel büntettetni. E' végre, félvén, ne hogy addig el-fogatásék, míg Káront a' Stiksz partjai körül keresné; a' Szamosnak veszi útját, belé ugrik, 's hamis úton módon a' Szamoson viteti lelkét a' hóltak országába. Így a' szegény Pénzes a' mit azon napon evett, tsak hamar ivék is reá, és a' hirtelen pénzefedni akarásnak, hirtelen meg-adá az árrát. — Hirtelen akarat

Gyak-

Gyakran veszélyt arat. Teste a' jég el-menetele után Szathmáron alól két mértfölddel Tsengernél, két hét múlva találtaték-meg.

„Nállunk is szinte Mátyás napjáig tartott a' komorabb téli idő; a' kor edgynehány napokon előbeni keménysége enyhülni láttatott, de az annak előtte majd minden harmad vagy negyed nap ujjuló s nevedő hó, előre veszedelmes árvizzel fenyeget vala. El-is érkezék a' fenyegető gyors ellenség. Mártius első napján a' Szamos a' töltéseket meg-szaggatván, az árvíz nagy morgással határinkat el-borítá. Mi azonkívül hogy edgynehány úttfzaink hajókázható vízben lábognak vala, kívülről mint edgy sántzal az árvizzel körül-vétettünk, és mint edgy várba szorítottunk. Mi hozzánk majd edgy hétig vidékiek nem jöttek; de lakosink közzül is, kiket hol talált első jövetelében az árvíz, hegyen, vagy más helységben, azok ott rostokoltak. Nem jöhetett volna akkor hozzánk talám a' Török is, és azért illy nagy árrú nállunk ez a' tsendes bátorság, úgymint a' mellyet most is 60 forintokon vettek - meg a' Szathmáriak: az az, ez előtt edgy árkot készítettek vala a' következhető árvíznek el-háritására, melly került 60 forintokba; most pedig ugyan azon árkon rohana uttfzainkra véletlenül a' Szamos. Már ez igen el-múlt vala, de még a' töltések újra meg-nem erősíthetthetnek, a' midőn Mártius 11ik 's 12ikén ismét nagy hó esék, ez is, és a' Szamosnak újra látható áradása, ismét vízárral fenyegetnek. - - - A' drágaság itten illyen: A' tiszta búzának köbli, melly 4 véka, 5 Rf. Kr. 6. A' kétfzeresnek 4. Rf. kr. 15. A' kukoritzának és árpanak, 3 Rf. 7. kr. A' zabnak 2 Rf. A' bornak köbli, melly 16 ittfe 2 Rf. és így akója 8 Rf. - - - Katonát látni nállunk igen ritkaság.

Kül-

Külső országi történetek.

A' Lengyelek a' Császár tartományjaiból is akarnak katonákat szedni. Ilyen katona-fogadó vagy verbungos, el-fogattatott Lembergben. Egy Zsidó a' ki 100 aranyokat kapott tőle hogy alattomban legényeket el-tsábitson, el-árulta őtet. A' Zsidó még idején beadta a' dolgot a' komendérozó Száuer Vezérnek; mert következő napon 10 fogadott legények a' kik fok foglaló pénzt kaptanak, a' Lengyelek földjére által költöztettek volna. — Az Oroszok az élés-házoknak őrizetét Ukrániában 8000 emberekkel szaporították. Egy kemény viadalról is beszéllenek némelleyek, melly az Oroszok és egy *pulk* Lengyel katonák között támadott légyen, és a' mellynél fok emberek el vesztenek volna. — Két só-adó tisztek a' fársáng útolján adófságok miatt Lembergől a' szabad Lengyelek földjére által szöktének, a' hol muskétát kellett vállokra venniük, és most Krakóban vitézkednek. — Az új adózás Lengyel országban 8 millió N. forintokkal szaporítja az ország' jövedelmeit. Ezzel a' 8 millióval fog tartatni a' 100000 főből álló Lengyel hadi sereg. — A' Káminieki erőtségnek igazgatója Vitte Vezér az ő tisztségét el-akarja adni, és szép moddal veszedelmes zürzavarból viszfa vonni magát. — Ámbár a' környül-állások Ukrániában nem olly rettenetesek a' miként némelley adó-fzedő tisztek jelentették volt; mindazáltal az ország követjei a' Burgus Királyhoz folyamodni akartanak, hogy birná reá a' Petersburgi udvart, hogy a' fok ízben haszontalanul tett kérések valahára már bé-tellyesíttesék és az Orosz seregek Ukrániából ki-menjenek; egyszersmind azt terjeszték a' gyűlés eleibe, hogy az Ukrániával szomszéd 4 kerületek fel-üljenek az Oroszok ellen. A' Királynak pártfogói ezt mindenkép akadályoztatni akarák, melly-

re a' búzgó hazafiak rettenetes lármát indítának, mely egy hiteles tudósításban így iratik-le: Az ország' követjei közzül némelyekben a' hazájok mellet búzgó szeretet annyira fel-gerjede, hogy a' padokról a' gyülekezet' helynek közepire ugrának, süvegjeket feltevék, kezekkel kardjokat verék, 's egyszersmind mindegyikét, a' ki szándékjoknak ellent állani fog, karddal fenyegeték. Azonkívül olly rettenetes és botrántoztató szidalmokkal illeték a' gyülekezetet, hogy a' leg-bátrábbak is meg-rémülének. A' fő méltóságú tanátsofok el-halaványodának és a' király az ő székében rettege. Végtére a' hoszszú-tűrő fejedelem letsendesíté a' nyughatatlanokat, javasolván nékiek, hogy leg-alább addig várakoznának, míg az Ukrániai dolgok felől hitelesebb tudósítások érkezédenek.

Svitzia országban nevezetes dolgok történtenek, minthogy a' Király 30 fő rendü nemes személyeket fogságba vettetett, a' mellyből egynéhányak ismét meg-szabadultak. Az idő alatt, míg ezek fogva vettettek, a' város' kapui bé-zárva vóltanak, és senki sem be sem ki ne meheté. A' királyi test-őrök és a' polgárság a' Királynak parantsolatját tsendesesen, jó renddel és minden zendülés nélkül vivék véghez. Mi adott légyen okot erre, és mi történt légyen továbbá; a' következő levélben fog meg-irattatni.

Konstántzinápolyban éjjel nappal járnak a' strá'sák. Hat embernél többen nem szabad együtt jární, nagyobb tsoport minden kegyelem nélkül kardra hányattatik. A' Kapitány-Basának palotája előtt kétszeresen áll az őrzet, mivel a' nép ezt fel-akarja gyűjtani; maga a' Kaimakán is egynéhányszor, a' népet letsendesíteni akarván, veszedelemben forgot.

P E S T E N N,
Nyomtatott Patzko Ferentz' betűivel.